

**THE EVALUATION OF ECOTOURISM MANAGEMENT
PLANNING BY THE LOCAL COMMUNITY OF KLONG KHONE
MANGROVE CONSERVATION CENTER, TAMBON KLONG KHONE,
AMPHOE MAUNG, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE**

NAWARAT RUNGSRIRATTANAWONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2011**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

Copyright by Mahidol University

THE EVALUATION OF ECOTOURISM MANAGEMENT PLANNING BY THE LOCAL COMMUNITY OF KLONG KHONE MANGROVE CONSERVATION CENTER, TAMBON KLONG KHONE, AMPHOE MAUNG, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

NAWARAT RUNGSRIRATTANAWONG 5136554 ENTM/M

M.Sc. (TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : PARKORN SUWANICH, Ph.D. (POPULATION EDUCATION), JARUWAN WONGTHANATE, Ph.D. (GREEN CHEMISTRY AND ENVIRONMENTAL BIOTECHNOLOGY)

ABSTRACT

The objective of this research was to create the guideline for increasing efficiency in ecotourism management planning of Klong Khone community. By applying the evaluation model schema of the CIPP model, it consisted of Context, Input, Process and Product elements. In this study, a semi-structured in-depth interview schema was used to interview five leaders of the community and a survey of community participation was used to collect questionnaire data from people who live in the Klong Khone community (90 sets), including the study of tourist attitudes about Klong Khone community and their basic knowledge of ecotourism (99 sets).

The results of this study were the following. In context evaluation, it was shown that Klong Khone Conservation Center (KC) has plenty of natural resources, outstanding activity programs, and is perceived as the lifestyle of Klong Khone community. However, there is an obstacle for tourists to travel to KC, for instance, inconvenient roads and insufficient and unclear street signs. For input evaluation, it was shown that the activity programs which were arranged by KC are in alignment with the concept of ecotourism but there were some problems about insufficient staff, facilities and equipment such as travelling by boat and washrooms. For processing evaluation, the study found that the operation management of Klong Khone community performs well, with an overall picture that is very high capacity, and people in the community are mostly interesting in participating in KC activity programmes. Moreover, there was a knowledge transfer between KC, people and tourists, and tourists are given an opportunity to learn from doing activity programs. However, there was a lack of techniques to transfer knowledge that are attractive the tourists, a lack of staff who can support the tourists, and a lack of information and evaluation for continuous improvement. For product evaluation, most tourists are satisfied with the ecotourism programmes of KC, and the overall scores weight were at a high level as well as the average scores for tourists to understand ecotourism knowledge, whereas some tourists have less opportunity to share their opinions about the KC in order to improve the program.

In conclusion, KC has plenty of natural resources which support the promotion of ecotourism activity programmes, and Klong Khone community prefers to participate in all KC activity programs which align with the ecotourism concept. However, in order to increasing the work performance of KC, the KC has to encourage the people in Klong Khone community by organizing knowledge management, improving communication skills to attract tourists, and creating monitoring tools for health checking the business operation. This monitoring tool helped to evaluate all members in the program in order to improve the business operation of KC, which had the issue of evaluation of tourist satisfaction inserted into the evaluation schema. In addition, the KC should improve other factors that relate to operation, for instance local roads, staff, facility equipment, vehicles and other facilities.

Finally, this study has shown the significant benefits of applying the CIPP model as an important component for evaluation of the ecotourism management; the CIPP model can be used as a guideline to improve the efficiency of ecotourism and further bring it toward sustainable travel. Furthermore, the CIPP model can be used perfectly as a prototype for ecotourism management in the community.

KEY WORDS: EVALUATION/ CIPP MODEL/ ECOTOURISM/ COMMUNITY.

134 pages

การประเมินรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนของศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

THE EVALUATION OF ECOTOURISM MANAGEMENT PLANNING BY LOCAL COMMUNITY OF KLONG KHONE MANGROVE CONSERVATION CENTER, TAMBON KLONG KHONE, AMPHOE MAUNG, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

นวรัตน์ รุ่งศรีรัตนวงศ์ 5136554 ENTM/M

วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ปกรณ์ สุวานิช, Ph.D. (POPULATION EDUCATION), จารุวรรณ วงศ์เทพเนตร, Ph.D. (GREEN CHEMISTRY AND ENVIRONMENTAL BIOTECHNOLOGY)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคน โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินด้านองค์ประกอบของพื้นที่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ทั้งนี้ ได้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลทั้ง 4 ด้าน ข้างต้น กับกลุ่มผู้นำ 5 คน และใช้แบบสอบถามการมีส่วนร่วมกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง 90 คน รวมถึงใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับกลุ่มนักท่องเที่ยว 99 คน

การประเมินด้านองค์ประกอบของพื้นที่ พบว่า ศูนย์อนุรักษ์ฯ มีแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีกิจกรรมท่องเที่ยวโดดเด่น และเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชน อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาเส้นทางคมนาคมไม่สะดวก และป้ายบอกทางไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ

ด้านการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ฯ มีความสอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังพบปัญหาบางส่วน ในด้านความไม่เพียงพอของบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เรือนำเที่ยว และห้องน้ำ

ด้านการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของศูนย์อนุรักษ์ฯ โดยรวม อยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ ยังมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำกิจกรรมต่างๆ หากแต่ยังขาดเทคนิคการให้ความรู้ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึงจำนวนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลยังไม่เพียงพอ และขาดการประเมินผลการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง

สุดท้ายด้านการประเมินด้านผลผลิต พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมของศูนย์อนุรักษ์ฯ ในระดับสูง และส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวบางส่วนเห็นว่า มีโอกาสน้อยที่จะได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์อนุรักษ์ฯ

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ศูนย์อนุรักษ์ฯ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อีกทั้งประชาชนในชุมชนตื่นตัวในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการกิจกรรมของศูนย์อนุรักษ์ฯ ทุกระดับ และมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์อนุรักษ์ฯ ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีการพัฒนาด้านการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ พัฒนาเทคนิคการสื่อสารเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมถึงสร้างเครื่องมือติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อประเมินผลผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์อนุรักษ์ฯ โดยอาจแทรกประเด็นการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไว้ในเครื่องมือดังกล่าว ตามแต่รูปแบบที่เหมาะสม นอกจากนี้ ศูนย์อนุรักษ์ฯ ควรปรับปรุงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่ เส้นทางมายังศูนย์อนุรักษ์ฯ จำนวนทีมงาน วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในท้ายที่สุด งานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ใช้ CIPP Model เป็นองค์ประกอบสำคัญของการประเมินการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อีกทั้งสามารถใช้เป็นต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนได้อย่างสมบูรณ์